

Onderzoeksopdracht voor
onderzoek naar het functioneren van het voorliggende
veld binnen het sociale domein

Auteur: Drs. J. Brontsema RE
Datum: 5 september 2023
Status: Definitief

Onderzoeksopdracht

“Verschillende fracties vragen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de inrichting van het voorliggende veld binnen het sociaal domein. De Rekenkamer wil de lokale inrichting nader onderzoeken.”¹ De Rekenkamer heeft daarom de volgende onderzoeksopdracht geformuleerd:

Hoe functioneert het voorliggende veld van gemeente Westerkwartier?

In het kader van dit vooronderzoek heeft afstemming plaats gevonden met ambtenaren binnen het sociaal domein, Gemeente Westerkwartier.

Aanleiding en doelstelling

De gemeente Westerkwartier geeft uitvoering aan de wettelijke taken binnen het sociaal domein, zoals de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, Wet inburgering en Wet kinderopvang. Daarbij wordt ingezet op minder gebruik van zware en relatief dure maatwerkvoorzieningen en meer gebruik van de eigen kracht, het sociale netwerk en/ of lokale, laagdrempelige, lichte algemene voorzieningen.²

Het voorliggend veld is alle zorg waar de burger zonder indicatie gebruik van kan maken. Een belangrijke samenwerkingspartner in het sociaal domein is Sociaal Werk De Schans, die sinds 2019 de opdracht voor basisondersteuning in het Westerkwartier uitvoert. Het werk van de Schans bestaat onder meer uit buurtwerk en individuele preventieve ondersteuning. Hieronder vallen ook het maatschappelijk werk, ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk en mantelzorg. Naast de Schans, maken bijvoorbeeld ook sportcoaches, culturele centra, etc. deel uit van het voorliggend veld.

Dit onderzoek wil de raad inzicht geven hoe de gemeente Westerkwartier het voorliggend veld heeft georganiseerd en aanstuurt. Daarbij wordt het voorliggend veld van de gemeente Westerkwartier vergeleken met een tweetal gemeenten op verschillende aspecten. Wat is er allemaal aan organisaties en welk deel pakt de gemeente dan wel actief mee en welk deel niet?

De gemeente werkt aan een nieuw beleidsdocument voor het sociaal domein. Het streven is dit document in de eerste helft van 2024 in de gemeenteraad te behandelen. De uitkomsten van dit onderzoek geven de raad handvaten bij deze behandeling in het algemeen en bij het een oordeel kunnen vormen over de inrichting van het voorliggend veld in het bijzonder. Het onderzoek richt zich met name op doeltreffendheid en doelgerichtheid.

¹ Uit Onderzoeksagenda van de Rekenkamer 2023

² Uit Begroting gemeente Westerkwartier 2023

Probleemstelling en onderzoeksvragen

De Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier wil een onderzoek laten verrichten naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de inrichting van het voorliggend veld. Primair gaat het de Rekenkamer daarbij om de inrichting (betrokken partijen) en aansturing (welke afspraken zijn er en hoe wordt hierop gestuurd), in vergelijking met een tweetal vergelijkbare gemeentes.

De Rekenkamer vraagt aandacht voor het management & toezicht-perspectief (Plan, DO, Check & Act) en met name voor de Planning&Control (P&C)-cyclus. Conclusies en beleidsaanbevelingen moeten dienstbaar zijn aan de behoeften van de raad. In het rapport moet aandacht zijn voor goede voorbeelden en aanbevelingen om het voorgenomen beleid te kunnen beoordelen en verbeteren.

De Rekenkamer denkt aan een vergelijking met gemeenten zoals

- Het Hogeland, 908 km², 49.434 inwoners, 50 kernen³;
- De Fryske Marren, 560 km², 51.601 inwoners, 51 kernen.

De gemeenten maken onderdeel uit van het samenwerkingsverband P10, een netwerk van grote plattelandsgemeenten³. Voor Westerkwartier zijn de kengetallen achtereenvolgens 369 km², 63,178 inwoners, 41 kernen.

De Rekenkamer vraagt de onderzoeksbureaus om de onderzoeksopdracht te vertalen naar onderzoeksvragen. De Rekenkamer geeft hieronder een voorzet:

- Hoe definieert de gemeente het voorliggend veld? Welke partijen worden onderkend?
- Welke afspraken zijn er gemaakt met betrokken partijen? Op inhoud en financieel?
- Hoe wordt regie op gevoerd op het voorliggend veld?
- Hoe doet gemeente Westerkwartier het in vergelijking met andere vergelijkbare gemeenten? Kwalitatief (bijv. verschil in diensten) en kwantitatief (bijv. kosten per gemeente, aantal vrijwilligers).
- Op welke manier worden inwoners bereikt en welk deel van de inwoners wordt bereikt. Bijvoorbeeld: hoe is de informatievoorziening en wat is de gekozen contactstrategie? Is eenduidige informatie beschikbaar en weten inwoners waar ze terecht kunnen voor advies en ondersteuning?
- Is de gemeenteraad voldoende geïnformeerd over de voortgang en kan zij tijdig bijsturen?

De Rekenkamer zou de onderzoeksvragen en het op te stellen normenkader graag gekoppeld zien aan de P&C-cyclus, zodat de uitkomsten van het onderzoek goede handvaten biedt voor de raad om op te sturen. Daarnaast ziet de Rekenkamer graag de visie van het onderzoeksbureau op de vraag hierboven m.b.t. de regie en hoe deze te vertalen als onderdeel in het normenkader.

Specifieke wensen ten aanzien van de methode en werkwijze

De Rekenkamer wil graag dat in het onderzoek een vergelijking wordt gemaakt met twee gemeenten. Als het onderzoeksbureau een voorstel heeft die goed aansluit bij de situatie van het Westerkwartier, dan houdt de Rekenkamer zich aanbevolen. Ook horen wij graag van het

³ Bron: <https://p-10.nl/#gemeenten>, dd. 21 juli 2023

bureau hoe zij de informatie over de andere gemeenten denken te verkrijgen. Graag krijgen we inzicht in de mogelijke reikwijdte van de vergelijking.

Daarnaast verzoekt de gemeente de onderzoeksvragen en het op stellen normenkader te koppelen aan de P&C-cyclus.

Met betrekking tot de onderzoeksmethode verwacht de Rekenkamer een mix van interviews, deskresearch en documenten-analyse. In overleg kan ook een enquête worden ingezet, de gemeente beschikt daartoe over een vast panel. De inventarisatie van documenten en gegevens wordt door het onderzoeksbureau uitgevoerd.

Tijdens het onderzoek zal er vanuit de Rekenkamer een vaste contactpersoon zijn. De Rekenkamer wordt graag periodiek geïnformeerd, middels korte (hybride) sessies, over de voortang.

Voor dit onderzoek is het onderzoeksprotocol (zie bijlage) van toepassing. Hierin staat ook beschreven de eisen met betrekking tot hoor- en wederhoor.

Procedure en planning

De planning rondom de aanbesteding is als volgt:

- Een drietal onderzoeksbureaus worden gevraagd een offerte uit te brengen. De bureaus kunnen voor vrijdag 29 september a.s. aangeven of ze al dan niet het voornemen hebben een offerte uit te brengen.
- Uiterlijk 13 oktober a.s. ontvangen wij graag de offerte. Deze kan digitaal worden gemaild naar: rekenkamer@westerkwartier.nl.
- Vragen kunnen via hetzelfde mailadres gesteld worden tot uiterlijk 10 oktober a.s.
- Vragen en antwoorden worden gedeeld met andere bureaus waarvan bekend is dat zij een offerte gaan uitbrengen.
- De Rekenkamer selecteert de twee in haar ogen meest geschikte offertes en nodigt betreffende bureaus uit voor een toelichting (hybride) van maximaal 45 minuten. Deze bijeenkomst zal in overleg plaats vinden uiterlijk 23 oktober a.s.
- De Rekenkamer vraagt tevens in welke vorm de gemeenteraad goed kan worden geïnformeerd over de uitkomsten.
- Aansluitend gunt de Rekenkamer het onderzoek uiterlijk 30 oktober a.s.

Met betrekking tot het onderzoek streeft de Rekenkamer naar de volgende data:

- De Rekenkamer verzoekt het bureau het onderzoek te starten met een startbijeenkomst omstreeks 1 december a.s. Naast de Rekenkamer zullen daarbij aanwezig zijn de contactpersonen van de drie betrokken gemeenten.
- De gemeente wordt graag periodiek geïnformeerd over de voortang (hybride sessies), de frequentie in onderling overleg.
- Het streven is het onderzoek af te ronden uiterlijk 15 mei 2024 (rapport van bevindingen) en voor de zomervakantie (15 juli 2024) aan de raad te presenteren.

Eindproduct

Rapport van bevindingen en een bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen.

- Rapport van bevindingen met opmaak van het bureau;
- Naast dit rapport ziet de Rekenkamer ook graag een visuele presentatie, waarbij gedacht kan worden aan bijvoorbeeld netwerkkaarten.
- Bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen wordt door Rekenkamer opgesteld. Graag ontvangt de Rekenkamer hiervoor een voorzet van het onderzoeksbureau.

Beschikbare budget

De Rekenkamer heeft voor vergelijkbare onderzoeken een bedrag tussen €20.000 en €30.000 euro betaald.

Selectiecriteria

De offertes worden o.a. op basis van de volgende criteria beoordeeld:

- Uitwerking van het hierboven genoemde normenkader en uitwerking van de onderzoeksvragen;
- Voorgestelde aanpak en ervaring van het bureau met dit type onderzoek;
- Voorstel visuele presentatie aan de raad;
- Prijs en doorlooptijd.

Bijlagen

- Het onderzoeksprotocol van de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier
- [Sociaal Werk De Schans - Sociaal Werk De Schans](#)
- <https://p-10.nl/#gemeenten>